

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wobec stwierdzenia, że dotychczas wypłacane świadczenie było następstwem błędu Zakładu – z urzędu przeliczył R. N. emeryturę od 1 października 2017 r. tj. od najbliższego terminu płatności emerytury. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął dotychczasową podstawę jej wymiaru. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 92,26%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 92,26% przez 2974,69 zł tj. kwotę bazową wyniosła 2744,45 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wyniosła od 1 marca 2017 r. 2977,78 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił: 29 lat, 9 miesięcy okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość świadczenia od 1 października 2017 r. wyniosła 1936,80 zł brutto. Od 1 listopada 2017 r. wysokość świadczenia wyniosła 1610,49 zł netto. /decyzja – k. 269 akt ZUS/

R. N. wniósł odwołania od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę. Wskazał, że wysokość jego emerytury w kwocie 1661,05 zł została ustalona na podstawie decyzji ZUS z 2 czerwca 2015 r. i z 19 maja 2017 r. oraz zatwierdzona prawomocnym wyrokiem w sprawie VIII U 2155/15. Natomiast organ rentowy decyzją z dnia 5 października 2017 r. niesłusznie obniżył jego emeryturę o 50 zł tj. do kwoty 1610,49 zł. /odwołanie – k. 2 – 3, k. 3 w aktach VIII U 401/18/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. /odwołanie – k. 4, k. 9 w aktach VIII U 401/18/

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2018 r. Sąd połączył sprawę o sygnaturze akt VIII U 401/18 ze sprawą VIII U 2202/17 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. /postanowienie – k. 11 w aktach VIII U 401/18/

Na rozprawie w dniu 24 kwietnia 2018 r. wnioskodawca poparł odwołanie. Wniósł nadto o naliczenie należności od momentu przejścia na emeryturę od 19 listopada 2012 r. do 28 lutego 2015 r., gdzie był zastosowany niższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury niż ustalony wyrokiem Sądu z dnia 30 maja 2017 r. Oświadczył, że nie kwestionuje przyjęcia przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji kwoty bazowej obowiązującej w dniu przyznania świadczenia./protokół rozprawy z dnia 24 kwietnia 2018 r. 00:00:44 – 00:11:37 – płyta CD – k. 32/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. N. urodził się (...) /okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 19 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku R. N. z dnia 2 listopada 2012 r. przyznał wnioskodawcy emeryturę od 19 listopada 2012 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 58,39%. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 29 lat, 10 miesięcy okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury do wypłaty wyniosła 1171,17 zł. /decyzja – k. 27 – 28 akt ZUS/

Decyzją z dnia 15 lutego 2013 r. organ rentowy po rozpatrzeniu wniosku z dnia 3 stycznia 2013 r. o zmianę stażu pracy i podstawy wymiaru przeliczył R. N. emeryturę od 19 listopada 2012 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 68,55%. Podstawę wymiaru organ rentowy obliczył przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 68,55% przez 2974,69 zł, tj. kwotę bazową i wyniosła ona 2039,15 zł. /decyzja – k. 55 – 60 akt ZUS/

R. N. złożył odwołanie od powyższej decyzji. Wyrokiem z dnia 10 września 2013 r. w sprawie VIII U 950/13 Sąd oddalił jego odwołanie. /wyrok – k. 175 akt ZUS/

W dniu 30 marca 2015 r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przeliczenie świadczenia załączając karty wynagrodzeń. /wniosek – k. 187 – 189 akt ZUS/

Decyzją z dnia 2 czerwca 2015 r. ZUS I Oddział w Ł. przeliczył emeryturę R. N. od 1 marca 2015 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 85,44%. Podstawę wymiaru organ rentowy obliczył przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 85,44% przez 3308,33 zł, tj. kwotę bazową i wyniosła ona 2826,64 zł. Od 1 lipca 2015 r. wysokość świadczenia wyniosła 1578,48 zł netto. /decyzja – k. 211 – 213 akt ZUS/

Następnie decyzją z dnia 25 czerwca 2015 r. ZUS I Oddział w Ł. na podstawie art.114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odmówił R. N. prawa do ponownego ustalenia wysokości świadczenia. /decyzja – k. 229 akt ZUS/

Decyzją z dnia 19 maja 2017 r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury R. N. od 1 lutego 2016 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 92,26%. Podstawę wymiaru organ rentowy obliczył przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 92,26% przez 3308,33 zł, tj. kwotę bazową i wyniosła ona 3052,27 zł. Od 1 lipca 2017 r. wysokość świadczenia wyniosła 1661,05 zł netto. /decyzja – k. 246 – 247 akt ZUS/

Wyrokiem z dnia 30 maja 2017 r. w prawie VIII U 2155/15 Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpatrzeniu odwołania wnioskodawcy od decyzji ZUS I Oddział w Ł. od decyzji z dnia 2 czerwca 2015 r., z dnia 25 czerwca 2015 r. zmienionych decyzją z dnia 19 maja 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 19 maja 2017 r. w ten sposób, że ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury dla wnioskodawcy R. N. w wysokości 92,26% od 1 marca 2015 r. oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie. Przeliczenie emerytury na podstawie wyroku nastąpiło w wyniku uwzględnienia wynagrodzeń wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w PP i (...) z lat 1967 – 1995. / wyrok – k. 229 – akt ZUS, k. 94 w aktach VIII U 2155/15, uzasadnienie – k. 230 – 236 akt ZUS, k. 97 – 109 w aktach VIII U 2155/15/

Decyzją z dnia 5 lipca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 30 maja 2017 r. przeliczył ubezpieczonemu emeryturę od 1 marca 2015 r., tj. od daty określonej w wyroku sądu. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 92,26%. Podstawę wymiaru organ rentowy obliczył przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 92,26% przez 3308,33 zł, tj. kwotę bazową i wyniosła ona 3052,27 zł. Od 1 września 2017 r. wysokość świadczenia wyniosła 1661,05 zł netto. /decyzja – k. 249 – 250 akt ZUS/

Następnie decyzją z dnia 22 września 2017 r. ZUS I Oddział w Ł. przeliczył emeryturę wnioskodawcy. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru. Podstawę wymiaru organ rentowy obliczył przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 92,26% przez 3308,33 zł, tj. kwotę bazową i wyniosła ona 3052,27 zł. Od 1 października 2017 r. wysokość świadczenia wyniosła 1661,05 zł netto. Niniejszą decyzją organ rentowy przekazał kwotę 63,26 zł brutto tj. 51,57 zł netto tytułem wyrównania świadczenia za miesiąc wrzesień 2017 r. wypłaconego w zaniżonej wysokości. /decyzja – k. 266 – 267 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wobec stwierdzenia, że dotychczas wypłacane świadczenie było następstwem błędu Zakładu – z urzędu przeliczył R. N. emeryturę od 1 października 2017 r. tj. od najbliższego terminu płatności emerytury. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął dotychczasową podstawę jej wymiaru. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 92,26%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 92,26% przez 2974,69 zł tj. kwotę bazową wyniosła 2744,45 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wyniosła od 1 marca 2017 r. 2977,78 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił: 29 lat, 9 miesięcy okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów

nieskładkowych. Wysokość świadczenia od 1 października 2017 r. wyniosła 1936,80 zł brutto. Od 1 listopada 2017 r. wysokość świadczenia wyniosła 1610,49 zł netto. /decyzja – k. 269 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych ZUS załączonych do akt sprawy. Dokumentom tym Sąd przyznał w pełni walor wiarygodności uznając, że są one rzetelne, kompletne i mogą stanowić podstawę ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2017 r. poz. 1383 z późn. zm.), wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

2. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

3. Podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

W myśl art. 15 ust. 1 powołanej ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z treścią ust. 4, w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Ust. 5 stanowi, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Zgodnie z treścią ust. 6, na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

W myśl art. 110 ust. 1 cytowanej ustawy, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z ust.2, warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi, co najmniej 130%.

W myśl ust. 3, okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

Należy wskazać, że ubezpieczony w niniejszym postępowaniu wniósł o ustalenie wysokości emerytury w wysokości 1661,05 zł netto, a nie w wysokości 1610,49 zł netto jak uczynił to ZUS w zaskarżonej decyzji z dnia 5 października 2017 r. Wniósł nadto o naliczenie należności od momentu przejścia na emeryturę od 19 listopada 2012 r. do 28 lutego 2015 r., gdzie był zastosowany niższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury niż ustalony wyrokiem Sądu z dnia 30 maja 2017 r. Oświadczył, że nie kwestionuje przyjęcia przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji kwoty bazowej obowiązującej w dniu przyznania świadczenia.

Mając na względzie treść powołanych przepisów należy wskazać, że organ rentowy decyzją z dnia 5 lipca 2017 r., wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie VIII U 2155/15 ustalając, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy winien wynosić 92,26% dokonał przeliczenia świadczenia.

Dokonując przeliczenia ZUS zastosował nieprawidłową kwotę bazową. Zastosował, bowiem kwotę obowiązującą od dnia 1 marca 2015 r. w wysokości 3308,33 zł zamiast kwoty z dnia przyznania świadczenia tj. 22 listopada 2012 r. wówczas obowiązywała kwota 2974,69 zł.

Należy wskazać, że przeliczenie emerytury będące konsekwencją wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 30 maja 2017 r. nastąpiło w wyniku uwzględnienia przez sąd zarobków z lat poprzedzających datę przyznania emerytury tj. z lat przypadających przed 2012 r. (wynagrodzenia z lat 1967 – 1995).

A zatem ponowne ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z uwzględnieniem okresów przypadających przed przyznaniem świadczenia, dawało podstawę do ponownego wyliczenia emerytury na gruncie art. 111 powołanej ustawy, a więc z uwzględnieniem kwoty bazowej o jakiej mowa w w art. 111 ust. 2, czyli ostatnio przyjętej do obliczenia świadczenia. Nie dawało natomiast podstawy do ponownego przeliczenia w trybie określonym w art. 110 tej ustawy, czyli z zastosowaniem nowej kwoty bazowej. Ta mogłaby być zastosowana gdyby w ponownym przeliczeniu świadczenia uwzględniono wynagrodzenia z okresów przypadających w całości lub w części po przyznaniu świadczenia.

W konsekwencji decyzję organu rentowego z dnia 5 października 2017 r. uznać należy za prawidłową, organ rentowy prawidłowo bowiem zastosował niższą kwotę bazową co w konsekwencji spowodowało obniżenie wysokości emerytury z kwoty 1661,05 zł netto do kwoty 1610,49 zł netto.

Nadto należy wskazać, że ubezpieczony na rozprawie w dniu 24 kwietnia 2018 r. wniósł o uwzględnienie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 92,26% w okresie od 19 listopada 2012 r. do 28 lutego 2015 r.

W myśl art. 116 ust. 1 w/w ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Stosownie do treści art. 100 ust. 1 ustawy, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa

Zgodnie zaś z art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając na względzie treść powołanych przepisów należy wskazać, że bezpodstawne jest utożsamienie istnienia prawa do świadczeń, związanego ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa z przyznaniem (i wypłatą) świadczenia. I pominięcie tego, iż ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Jeżeli zatem przesłanki uprawniające do świadczenia zostały spełnione przed datą złożenia wniosku o to świadczenie, to jego przyznanie nie może nastąpić wcześniej niż od miesiąca, w którym ten wniosek zgłoszono.

Wykładnia przepisu art. 129 ust. 1 jest utrwalona w judykaturze i orzecznictwie. Należy bowiem wskazać, że ustawodawca nie przewidział możliwości domagania się wypłaty świadczenia od daty jego nabycia do chwili złożenia wniosku. Świadczenia wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Nie wypłaca się świadczeń z wyrównaniem za czas od nabycia do nich prawa in abstracto, bez względu na to, czy niezłożenie wniosku spowodowane było brakiem staranności w prowadzeniu własnych spraw czy też innymi okolicznościami w tym brakiem wiedzy. W tym ostatnim kontekście podkreślić należy, że organ rentowy nie ma obowiązku ani możliwości indywidualnego informowania wszystkich zainteresowanych o przysługujących im uprawnieniach w zakresie zmian w wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a zwłaszcza takich, które wymagają szczegółowej analizy dokumentów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 października 2017 r., III AUa 1642/16, Lex nr 2409339, por. także wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 kwietnia 2017 r., III AUa 1912/16, lex nr 2386992).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie emerytury załączając karty wynagrodzeń w dniu 30 marca 2015 r. dlatego też Sąd wyrokiem z dnia 30 maja 2017 r. orzekł o przeliczeniu emerytury z uwzględnieniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 92,26% od 1 marca 2015 r. czyli od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek. Sąd w postępowaniu VIII U 2155/15 jak i w niniejszym postępowaniu nie mógł zatem orzec o przeliczeniu emerytury z uwzględnieniem wyższego wskaźnika od daty przyznania emerytury tj. od 19 listopada 2012 r.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstaw do uwzględnienia odwołania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

K.K.-W.